

دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا از توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ بین ایران و قدرت‌های جهانی خارج شد. تحریم‌های اقتصادی سختی را علیه ایران اعمال و فرمان ترور شهید قاسم سلیمانی را صادر کرد. نیویورک تایمز مدعی شد، با وجود شرایط کنونی و هم‌زمان با بازگشت ترامپ، بسیاری از مقامات سابق، کارشناسان و سرمقاله‌های روزنامه‌ها در ایران آشکارا خواستار تعامل دولت با رئیس جمهوری منتخب آمریکا پس از انتخاب مجدد او شده‌اند.

خیز تهران

هم‌زمان پنج مقام ایرانی که نخواستند نامشان فاش شود، در گفت‌وگو با نیویورک تایمز مدعی شدند بسیاری در دولت پزشکیان خواهان رابزنی تهران و واشنگتن هستند. آنها می‌گویند آقای ترامپ دوست دارد در باب نقطه‌ای که دیگران شکست خورده‌اند معامله کند و تسلط بیش از حد او بر حزب جمهوری خواه موجب خواهد شد تا هر توافق احتمالی، قدرت و دوام بیشتری داشته باشد. به ادعای این گروه، حتی ممکن است فرصتی برای نوعی معامله پایدار با ایالات متحده فراهم شود. در همین راستا حمید ابوطالبی، سیاستمدار برجسته و مشاور سیاسی سابق دولت ایران، در نامه‌ای سرگشاده به رئیس جمهوری ایران نوشت: «دولت پزشکیان نباید این فرصت تاریخی برای تغییر روابط ایران و آمریکا را از دست بدهد، او به آقای پزشکیان توصیه کرد که پیروزی در انتخابات را به ترامپ تبریک بگوید و لحن جدیدی برای سیاست عمل‌گرا و آینده‌نگر ایجاد کند. با این همه آن‌گونه که ناظران مدعی‌اند حتی اگر پزشکیان و دولت تحت ریاستش نیز بخواهند با ایالات متحده رابزنی داشته باشند، این خواسته باید توسط شورای عالی امنیت ملی مورد تأیید قرار بگیرد. در شرایط کنونی بسیاری از محافظه‌کاران در تهران مخالف هرگونه تعامل با ترامپ هستند. هم‌زمان رضاصالحی، تحلیل‌گر محافظه‌کار در مصاحبه‌ای گفت که مذاکره با ترامپ برای دولت جدید ایران از نظر سیاسی چالش برانگیز خواهد بود.

احتمال رویارویی

به گفته این پنج مقام ایرانی، حتی کسانی که می‌گویند که سیاست خارجی واشنگتن در دوره رئیس جمهوری منتخب تا حد زیادی به نحوه برخورد ترامپ با ایران و خاورمیانه و همچنین چینش کابینه‌اش بستگی دارد. ترامپ اخیراً گفته که به دنبال آسیب‌رساندن به ایران نیست و خواسته اصلی او آن است که ایران از آستانه گریز هسته‌ای عبور نکند. با این همه گروهی با اشاره به روابط نزدیک ترامپ با اسرائیل بر این باورند که رویارویی احتمالی تهران و تل‌آویو می‌تواند سطح تنش‌ها را افزایش داده و مسیر روابط تهران و واشنگتن را از ریل خارج کند. در این میان به ادعای ناظران، پایان دادن به جنگ در اوکراین می‌تواند به فشارهای عملی علیه ایران پایان دهد. فشارهایی که بهانه ادعای همکاری نظامی تهران و مسکو اعمال شده است. این در حالی است که ایران بارها گرفته موشک و پهپاد در اختیار روسیه قرار نداده است.

رابزنی با واشنگتن؟

نیویورک تایمز در ادامه یادداشت ادعایی‌اش آورد، محمد جواد ظریف، وزیر خارجه سابق و معاون فعلی رئیس جمهوری در امور استراتژیک در ایران، چندی پیش در بیانیه‌ای در شبکه ایکس گفت: امیدوار است ترامپ و معاون رئیس جمهوری منتخب خواست‌های دهنندگان آمریکایی برای پایان دادن به جنگ‌ها و جلوگیری از جنگ‌های جدید را محقق کنند. «هم‌زمان محمد علی ابیطعی، معاون سابق رئیس جمهوری در مصاحبه‌ای گفت که توصیه او این است که «تهدید ترامپ را به فرصتی خوب تبدیل کرده و دیپلماسی فعال را آغاز کنیم. ترامپ دوست دارد با حل یک بحران اعتبارش را افزایش دهد و یکی از بحران‌های اصلی، اکنون بحران بین ایران و آمریکا است.» ابیطعی در ادامه افزود: «استراتژی رقیب در محافل سیاسی ایران مورد بحث قرار گرفته است، بر مبنای استراتژی نخست، از ایران خواسته شده تا از رویکرد سرسختانه پیروی کرده و با تقویت بیشتر محور مقاومت نوعی بازآبادنگی در برابر ایالات متحده و اسرائیل تعریف کند. قاب استراتژی دوم، بر مذاکره با ترامپ تأکید شده که در میان برخی محافظه‌کاران نیز مورد استقبال قرار گرفته، زیرا آنها جایگزینی برای حل مشکلات اقتصادی ایران نمی‌بینند. برای پیش از ۵ دهه، دیپلماسی ایران با ایالات متحده حول محور دکترین حزبی در ایالات متحده تعریف شده و به طور ضمنی بر این ایده متمرکز شده که جمهوری خواهان در باب ایران به رویکرد سرسختانه متوسل شده‌اند و مکررات هائش داشتند تا با توسل به اهرم دیپلماسی به تنش‌ها با تهران پایان داده یا آن را مدیریت کنند. ایران پس از اعمال کمپین «فشار حداکثری» علیه تهران در دوره اول ریاست جمهوری خود، از تعامل با واشنگتن امتناع کرد. در دولت جو بایدن نیز قرار بر آن بود که زمینه برای احیای برجام هموار شود، گزاره‌ای که محقق نشد. در همین راستا، پنج مقام ایرانی آشنابه برنامه‌ریزی سیاست خارجی ایران، که ۲ نفر از آن‌ها در وزارت خارجه فعال بودند، گفتند: تجربه این کشور با دولت بایدن ناامیدکننده بود و بسیاری را به این نتیجه رساند که توافقی با یک دولت جمهوری خواه نتایج طولانی‌تری به همراه خواهد داشت.

جواد هروی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

سیستم دیپلماسی ایران نگاهی مذاکره‌محور ندارد

قبل از اینکه دیر شود باید وارد مسیر توسعه شویم

شیوه‌ای را که نشان داده ناکارآمد است، تکرار نکنیم

عملکرد دولت در حوزه اقتصادی مبتنی بر اصول نیست

آرمان ملی - احسان اسقایی: دولت چهاردهم با کوه توقعات معقول از سوی مردم و رای دهندگان به مسعود پزشکیان روبه‌روست، اما سرعت دولت در رسیدگی به وعده‌هایش چندان چشمگیر نیست. به نظر می‌رسد دولت کنونی می‌خواهد به وعده‌های خود که خواست کلیت جامعه است عمل کند اما از توان لازم برای پاسخ به این وعده‌ها برخوردار نیست، به طوری که اقدامات مثبت دولت کنونی نیز با اما و اگرهایی از سوی مردم نگریسته می‌شود. اخیراً دولت نتوانسته فیلتر برخی از شبکه‌های اجتماعی را بردارد و وعده‌هایی هم در ارتباط با برداشته شدن فیلتر سایر شبکه‌های اجتماعی داده است اما این شیرینی باتلخی افزایش قیمت ارز رویه رو شد، به طوری که جامعه نسبت به اقدام دولت در حوزه رفع فیلترینگ به دیده تردید می‌نگرد و آن را به نوعی پرداخت حق سکوت از سوی دولت به بخشی از جامعه به منظور افزایش قیمت

دلار برای به دست آوردن درآمدی برای دولت به‌هم‌منظور جبران کسری بودجه می‌داند. از سوی دیگر شاید مردم از دولت توقعاتی در ارتباط با فضای مجازی داشته باشند اما توقع اصلی مردم رفع تحریم‌هاست که عملاً در این مدت اقدامی این زمینه صورت نگرفته حتی مذاکره‌کنندگان، گفت‌وگوهای خود با اروپایی‌ها را تنها ریزنی می‌دانند نه گفت‌وگو به نظر اگر دولت مسعود پزشکیان می‌خواهد به مسیر دولت قبلی از دیدگاه مردم نرود، باید زودتر مسیر مذاکرات را برای رسیدن به نتیجه آغاز کند. «آرمان ملی» برای بررسی عملکرد دولت در حوزه رفع فیلترینگ و بازتاب آن در جامعه با جواد هروی فعال سیاسی اصلاح‌طلب و سخنگوی حزب اعتدال و توسعه به گفت‌وگو پرداخته است. هروی معتقد است مردم از دولت پزشکیان توقعاتی در ارتباط با مذاکرات رفع تحریم دارند تا مسأله رفع فیلترینگ!

اصلاح‌طلبان و حزب اعتدال و توسعه به عنوان حامیان دکتر مسعود پزشکیان در طول ۴ ماه گذشته خود را در کنار رئیس‌جمهور و همراه ایشان می‌دانست، اما تا زمانی که مسیر به سمت خواست مردم باشد و فضای باز سیاسی و اقتصادی فراهم شود در کنار رئیس‌جمهور خواهیم ماند. ما انتظار حرکت‌های جدی و تغییر در حرکت‌های دولت داریم. بستر موجود اگر تا اکنون جواب‌گو بود، نتایج آن حاصل شده بود. واقعیت آن است که روند موجود در بحث توسعه اقتصادی بی‌پاسخ‌مانده است. تیم اقتصادی دولت باید به این مهم توجه داشته باشد که شیوه ناکارآمدی که تاکنون نتوانسته به نتیجه برسد، بعد از این هم پاسخگو نخواهد بود. خواست مردم تغییر رویه اقتصادی و سیاسی است رویه اقتصادی باید در جهت حرکت‌های جدی در دفع آفت و جسارت داشتن در مقابل مافیاهای اقتصادی است و در بحث مسائل سیاسی خواستار ایجاد روش‌های جدید هم در بستر خاورمیانه و فضای بین‌المللی هستیم. مردم ما همیشه با حق‌تکلیب ایستاده‌اند و امروز هم می‌ایستند، اما حداقل توقع دارند جوابی در حد توسعه‌گشورهای حوزه جنوبی خلیج فارس دریافت کنند.

در شرایطی که بحران‌های لایه‌به‌لایه در اقتصاد ایران به چشم می‌آید، امیدی برای بهبود شرایط اقتصادی وجود دارد؟

گفتاردرمانی دیگر جواب نمی‌دهد. حرکت‌های تکراری دیگر پاسخگو نیست. جامعه از دولت چهاردهم انتظار تغییر مسیر و ریل دارد، یعنی تغییر مسیری که هم توسعه سیاسی برای مردم به از رماند پیلود و هم توسعه اقتصادی و فرهنگی، اما آنچه در طول ماه‌های گذشته صورت گرفته ستیز پزشکیان با گروه‌های قدرتمند اقتصادی و سیاسی بوده است. انتظار ما از دولت چهاردهم تغییر ریل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی در جامعه است. در غیر این صورت دولت پزشکیان هم به عنوان یک دولت ناکام در ردیف دولت‌های گذشته خواهد افتاد در این معنا که دولت چهاردهم باید شجاعت تغییر ریل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را پیدا کند

این موارد در وعده‌های آقای پزشکیان وجود داشت و اگر این مورد هم صورت‌نگیر احتمال دارد که دیگر مردم به هیچ شخص دیگری اعتماد نکنند. لذا آقای پزشکیان باید دقت کنید که این شرایط را ایجاد نکنند. هرچند اقدامات این چهار ماه دولت اقدامی پیش‌درآمد برای رسیدن به وعده‌هاست لذا این موارد را به حساب عملکرد نمی‌گذاریم و اصل را بر این مورد قرار می‌دهیم که دولت تازه‌سوار بر کار شده و کمربند را بسته است. در سال آینده مردم توقعات فزاینده خواهند داشت، واقعیت آن است که برخی سخنان مطرح شده درباره سیاست‌های اقتصادی سخنانی مبتنی بر اصول نبود. این سخنان تاکنون بارها گفته شده و به عنوان روش‌های آزموده شده، جواب نداده و جامعه را ناکام گذاشته است. لذا باید کس‌تی پزشکیان و صداقت کلام وی همچنان مردم را در انتظار یک دگردیسی فرهنگی، سیاسی و اقتصادی قرار داده است و همگامی می‌داند که با آمدن دولت جدید در آمریکا فضای کنونی تغییر خواهد کرد و باید دید دولت چهاردهم خود را آماده کرده که از یک موضوع در جدال با تندروهای داخلی باشد و از طرف دیگر با مواضع تند ترامپ مقابله کند. لذا دولت چهاردهم در مرز چالش قرار گرفته و باید بتواند موفق از این مشکلات خارج شود.

سیستم دیپلماسی ما تاکنون نشان نداده که نگاهی مذاکره‌محور دارد و گرنه آمریکا امروز قدرتی نیست که برای مذاکره کردن با آن لازم باشد دست به مقدمه‌چینی طولانی‌بزنیم

آقای همتی وزیر اقتصاد تصمیم بزرگی گرفت و گامی

به سوی یکسان‌سازی نرخ ارز برداشت. گامی که در شرایط تحریمی جسارتی بزرگ است، اما واقعیت آن است که مرحوم رئیسی هم این کار را کرد و عملاً اقدام در آن زمان خروجی نداشت و اکنون هم که دیدیم دلار به ۸۰ هزار تومان رسید. آیا روش دیگری برای اداره اقتصاد نیست؟

تحدید حقوق شهروندان، فراخی اختیارات مسئولان

ادامه از صفحه اول قانون آیین دادرسی کیفری در مقام تعریف تکلیف مقامات قضایی در جریان رسیدگی به اتهام اشخاص و احضار شهروندان مظنون به ارتکاب جرم واجد قواعدی است که عدول از آن سبب مسئولیت انتظامی یا قضایی مقام صادرکننده چنین دستوری است. ماده ۱۶۸ این قانون به تاسی از اصل ۳۷ قانون اساسی که اصل را بر برانست شهروندان می‌داند مقرر می‌کند: بازپرس نباید بدون دلیل کافی برای توجه اتهام، کسی را به عنوان متهم احضار یا جلب کند. مواد ۱۲ و ۱۳ قانون مجازات اسلامی نیز در مقام انشاء اصل قانونی بودن جرم و مجازات، انتساب هرگونه رفتار مجرمانه به شهروندان و اعمال کیفر بر ایشان را منوط به انشاء قانون دانسته، مستند به اصل ۳۵ و ۳۲ قانون اساسی هیچ کس را نمی‌توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که در قانون تعیین شده، حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد. علاوه بر این مقررات منشور حقوق شهروندی در بند ب تحت عنوان حق آزادی و امنیت شهروندی مقرر می‌کند: آزادی‌های فردی و عمومی شهروندان مصون از تعرض است. هیچ شهروندی را نمی‌توان از این آزادی‌ها محروم کرد. محدود کردن این آزادی‌ها تنها به قدر ضرورت و به موجب قانون، صورت می‌گیرد. هر شهروندی حق دارد از امنیت جانی، مالی، حیثیتی، حقوقی، قضایی، شغلی، اجتماعی و نظایر آن برخوردار باشد. هیچ مقامی نباید به نام تأمین امنیت، حقوق و آزادی‌های مشروع شهروندان و حیثیت و کرامت آنان را مورد تعرض و تهدید قرار دهد. اقدامات غیرقانونی به نام تأمین امنیت عمومی به ویژه تعرض به حریم خصوصی مردم ممنوع است. علاوه بر منشور حقوق شهروندی، سند امنیت قضایی نیز در مقام تعریف مصادق حقوق اساسی مردم ضوابطی را انشاء و تمامی ابواب جمعی دستگاه قضایی و انتظامی مکلف به تبعیت از این مقررات هستند، در ماده ۱۹ این مقرره با عنوان فرض عدم مسئولیت کیفری تصریح شده، اصل، برانست است و هیچ کس مجرم شناخته نمی‌شود، مگر این که جرم او در مراجع صالح ثابت شود. با این وصف اولاً هیچ مرجع و مقامی حق ندارد دایره شمول حقوق اساسی شهروندان را محدود کند ثانیاً بر فرض وجود ادله کافی بر وقوع بزه، مرتکب رفتار مجرمانه در شرایطی مستحق کیفر است که جرم انتسابی در مرجع صالح قضایی ثابت شود و در چنین فرضی صرفاً مجازات تعریف شده در قانون بر مرتکب تحمیل می‌شود، که مصدق مجازات‌های قانونی در ماده ۱۴ تا ۲۲ قانون مجازات اسلامی تعریف و در ماده ۲۳ با واکنش‌ها تصریح شده است. با چنین شرایطی آنچه این روزها راجع به ممنوع‌الکاری، ممنوع‌الخروجی، ممنوع‌المعاشرت یا هر قسم ممنوعیت علیه شهروندان شنیده می‌شود برخلاف قانون تلقی، آمرین و مسببین چنین محدودیت‌هایی هستند به ماده ۵۰ قانون مجازات اسلامی مرتکب جرم و مستحق کیفر شناخته می‌شوند.

بحران برق پایانی ندارد؟

بحران ناترازی برق به یکی از چالش‌های حیاتی زیرساختی در ایران تبدیل شده است که پیامدهای گسترده‌ای بر اقتصاد، محیط زیست و رفاه اجتماعی دارد. ناترازی در صنعت برق زمانی رخ می‌دهد که تولید و مصرف با یکدیگر همخوانی نداشته باشند. در ایران، این ناهماهنگی به دلایل متعددی از جمله افزایش تقاضا، ناکارآمدی در بهره‌برداری از نیروگاه‌ها و عدم سرمایه‌گذاری کافی در زیرساخت‌های جدید رخ داده است. رشد فراینده مصرف برق، ناشی از توسعه شهرنشینی، افزایش جمعیت و صنعتی شدن، فشار زیادی بر شبکه برق وارد کرده است. در مقابل، تولید برق به دلیل فرسودگی نیروگاه‌ها، وابستگی بیش از حد به سوخت‌های فسیلی و محدودیت در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، نتوانسته پاسخگوی این نیاز باشد. بر اساس آمارها، ظرفیت تولید برق در سال‌های اخیر رشدی کمتر از تقاضا داشته است، که نتیجه آن قطعی‌های مکرر برق در فصول گرم سال و افزایش هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی بوده است. علاوه بر این، سیاست‌های پارانهای و تعرفه‌های پایین برق باعث شده‌اند مصرف‌کنندگان انگیزه کمتری برای مدیریت مصرف داشته باشند. این موضوع، در کنار هدررفت انرژی در شبکه توزیع و انتقال، موجب تشدید بحران شده است.

ناترازی از قبل

تراز برق از اختلاف میان مجموع تولید و واردات و مجموع مصرف و صادرات به دست می‌آید. حاصل این اختلاف نشان می‌دهد میزان برق در کشور در مقایسه با برق مصرفی دچار کسری یا مازاد شده است. هرچه این عدد به سمت منفی سوق پیدا کند به این معناست که کسری برق در کشور وجود داشته و وارداتی نمی‌تواند نیاز کشور را مرتفع کند. این آمارها نشان می‌دهد میزان تولید برق در تابستان امسال معادل ۱۲۵/۵ میلیارد کیلووات ساعت بوده است. همچنین میزان برق وارداتی کشور نیز در این تابستان سطحی معادل ۸۱۹ میلیون کیلووات ساعت داشته است. در مقابل میزان مصرف و صادرات برق در تابستان امسال به ترتیب معادل ۱۷۲ و ۱/۳ میلیارد کیلووات ساعت بوده است. مجموع این ارقام نشان می‌دهد تراز برق در تابستان امسال به منفی ۴۶/۹ میلیارد کیلووات ساعت رسیده است. رقمی که نسبت به تابستان سال گذشته ۸۰ درصد افت کرده است. همچنین در این آمارها وضعیت اجزای تولید و مصرف در تابستان امسال آورده شده است. طبق آمارهای این مرکز، ۷۱ درصد تولیدات برق در تابستان امسال مربوط به نیروگاه‌های گازی و چرخه ترکیبی بوده است. نیروگاه‌های بخاری ۲۰ درصد برق و نیروگاه‌های آبی، دیزلی، بادی و اتمی تنها ۲ درصد برق تابستان را تولید کرده‌اند. در سوی دیگر بخش صنعتی و خانگی هر کدام ۳۴ درصد مصرف برق در تابستان را به خود اختصاص داده‌اند. در این فصل بخش کشاورزی ۱۴ درصد و بخش عمومی ۹ درصد برق مصرفی کشور را شکل داده است.